

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת חגיגה

תוכן

- א. כל המסתכל בארבעה דברים רתוי לו שלא בא לעולם.....1
- ב. כל שלא חס על כבוד קונו רתוי לו שלא בא לעולם ... זה המסתכל בקשת.....3
- ג. כל העובר עבירה בסתר כאילו דוחק רגלי שכינה.....3
- ד. אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירין אותו וילבש שחורין ויתעטף שחורין ויעשה מה שלבו חפץ ואל יחלל שם שמים בפרהסיא ... דלא מצי כייף ליצריה.....4
- ה. כל המסתכל ... עיניו כהות ... בכהנים בזמן שבית המקדש קיים שהיו עומדין על דוכנן ומברכין את ישראל בשם המפורש.....5
- ו. לסמוך.....7
- ז. אין עדים זוממין נהרגין עד שיזומו שניהם ואין לוקין עד שיזומו שניהם ואין משלמין ממון עד שיזומו שניהם.....7
- ח. סמיכה בכל כחו בעינן.....7

דף טז.

הלכה למעשה

א. כל המסתכל בארבעה דברים רתוי לו שלא בא לעולם

נאמר בפרשת שלח (במדבר טו פסוק לט) וְלֹא תִתְּוֹרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם צִיּוֹנוּ הַבּוֹרָא ית' שלא נתור אחר מחשבת הלב¹. ואמרו חכמים אחרי לבבכם זו מינות ואפיקורסות² היינו שלא יהרהר מינות ואפיקורסות³. לא עבודת כוכבים בלבד הוא שאסור להפנות אחריה במחשבה אלא כל מחשבה שהוא גורם לו לאדם לעקור עיקר מעיקרי התורה מוזהרין אנו שלא להעלותה על לבנו ולא נסיה דעתנו לכך ונחשוב ונמשך אחר הרהורי הלב, שאסרה תורה

¹ ואם יעלה על לבו רוח לחשוב באותן דעות הרעים יקצר מחשבתו בהם וישנה לחשוב בדרכי התורה האמתיים והטובים (חינוך שפז)

² חינוך שם ביאור הלכה סימן א סעי' א ד"ה הוא כלל

³ עי' רמב"ם סהמ"צ ל"ת מז וקרי"ם ע"ז פ"ב אזהרה יב: שלא לתור אחר לבבנו להאמין הפך הדעות שציוותה אותנו תורה, וכן ברמב"ם ביד בהמובא להלן ופועל צדק על תרי"ג מצוות, ליום המישי. ועי' דינא דהיי לסמ"ג לאוין טו, בביאור גמ' ברכות יב ב, שמינות שנאסרה בכתוב ולא תתורו, חלוקה מאיסור הרהור ע"ז והרהור עבירה שנאסרו בכתוב זה, ועי' אג"מ אהע"ז ח"א סי' סט.

הַלְנָתָא לְמִשְׁיחָא בְדֵף הַיּוֹמִי

מסכת חגיגה

שלא יחשוב מחשבה שהוא יכול לבא בה למינות⁴ והיינו, שלא יחשב אדם ביחוד ה', שמא הוא שמא אינו, או מה למעלה, מה למטה, מה לפניו, מה לאחור היינו בסוף העולם במזרח או במערב⁵, או מה היה קודם שנברא העולם, ומה יהיה אחריו⁶ או בדברי המינים⁷ וכן שלא יקרא בספריהם או בכל ספרי כפירה⁸, ושלא ירהרר בעבודה זרה היאך עבודתה, ומה משפטה ומעשיה, ושלא יקרא ספרים שחזרו בענינה, ואפי' בספרים שבזמן הזה שדתיהם מאוסים לכל, (כספרי היונים ודומיהם), ואין חשש שימשך אחריהם אעפ"כ אסור⁹, ובזה עובר¹⁰ אף על (ויקרא יט פסוק ד) אֵל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים וכן שלא יחשב בתורה שבעל פה, שמא היא מן השמים, שמא אינה¹¹ או בנבואה, שמא היא אמת שמא אינה, שעל ידי מחשבות אלו, נמצא יוצא לידי מינות, לפי שדעתו של האדם קצרה, ולא כל הדעות יכולות להשיג האמת על בוריה והשטן מסיתו¹².

⁴ רמב"ם ע"ז פ"ב ה"ג; סמ"ג שם; ע"י שערי תשובה שער ג אות מא והובא בהרדים מ' ל"ת פרק א אות כט; החינוך מ' שפז, והובא בשלי"ה פ' שלה נר מצוה אות א; ע"י עמק הנצי"ב לספרי שלה פ"ס קטו, בד' רמב"ן עה"ת במדבר טו לט (וע"י כע"ז ריקאנטי במדבר שם); קרי"ס שם. וע"י עמק הנצי"ב שם בד' ספרי שם, שאין לפרש שאסרה תורה באחרי לבבכם שלא יהא מין ממש, שכבר נאמר בכתוב הקודם, וזכרתם את כל מצות ה' (במדבר שם), ובכללם עון מינות, והוסיף שכ"מ מספרי שם שהמשילו לאשה המפתה לזנות, ולא לאשה שכבר ניאפה.

⁵ ועיין שו"ת שבט הלוי חלק ג סימן ח "ואשר שאל בענין אי מותר לדבר או לחשוב במחשבתו מהמעשים הנעשים ע"י האמריקנים שמעופפים בכליהם למעלה מחלל העולם ומראין תמונת העולם בציון מראה הלבנה והעיגול העולם והחלל הסובב, אי אית ב' משום מאי דאמרינן ריש פ"ב דחגיגה דמסתכל בד' דברים ראוי לו כאלו לא בא לעולם מה למעלה מה למטה מה לפניו מה לאחור וכו'. שאלה גדולה היא דהתוס' כתבו ריש פ"ב דחגיגה דב' הפי' איתניהו הן עד שלא נברא העולם ואחרי סוף העולם, והן חוץ לחלל למזרח וכן למערב וכן באמת מורה פשטות הגמרא במסכת תמיד ל"ב ע"א גבי עובדא דאלכסנדרוס מוקדון, אף על פי שגם שם מביא הרא"ש ב' הפי' מ"מ פשטות הש"ס יורה יותר על מזרח ומערב ומטה של עוה"ז הנשמי גם כעת, מ"מ עדיין ספק אם זה מה שעושים הוא ענין השאלה שהזכירו חו"ל שם, ויש מקום בעומק המחשבה לחלק ביניהם, ע"כ אומר בטח דלאו משנת חסידים הוא להסתכל בדברים אלה ובפרט שהם באים במלבייזא שנאסרה ובכל אופן מידי ספק לא נפקינן בזה.

⁶ ועיין סמ"ק מ' יב שהוסיף ושלא לחשוב להתבונן בפסוקי יחזקאל, שאסרו חכמים להתבונן בהם.

⁷ שערי תשובה שם; הרדים שם. וע"י עמק הנצי"ב שם שלא ילמד דברים הבאים לידי מינות המושכים את האדם, וכל לימוד הפילוסופיה וחקירה בדברים מסוכנים בכלל זה.

⁸ וכ"מ בבאר שבע סנהדרין ק' ב' ד"ה תנא, ועי"ש שיישב האיך למד הרמב"ם וגדולים אחרים ספרי מינות, וכתב שלמדו בן ממשנה אבות פ"ב "דע מה שתשיב לאפיקורס", "שמצות התנא שילמוד דעת האפיקורסין ויהא שקוד ללמוד תורה כדי שידע מה ששייב להם" וכו', אבל כתב דזה שייך רק בגדולי תורה. ועיין שו"ת אג"מ יו"ד ב קיא

⁹ שו"ת אגרות משה יו"ד ב' סי' נ"ג

¹⁰ רמב"ם סה"מ ל"ת י ובעבודה זרה פ"ב ה"ה, ורמב"ן ויקרא פ' י"ט פס' ד', חינוך רי"ג

¹¹ רמב"ם שם; סמ"ג שם; סמ"ק שם: אין לחשוב שאין תורה מן השמים, ושלא לחשוב שלא להאמין בדברי חכמים, וע"י צביון העמודים שם אות ד שפי' ש"לחשוב" היינו להסתפק.

¹² וז"ל החפ"ץ חיים בספר המצות הקצר סי' קנו. ומאד מאד צריך לזוהר ממחשבות פסולות, שזה יתד שהכל תלוי בו – שצריך האדם לקדש ולטהר מחשבותיו בכל כחו, ואם בא לו איזה תענוג, וכיון שיהא לו כח על ידי זה לעמוד בהיכל המלך, מלכו של עולם, ברוך הוא, ושלא יחלש גופו לעבודת הבורא. ומי שעבר על זה, והעלה במחשבתו מחשבות פסולות מעניני הדת, חס ושלום, או הרהור זנות, או לרדוף אחר תאוות הגשמיות –

הַלְנָתָא לְמִשְׁיחָא בְדֵף הַיּוֹמִי

מסכת חגיגה

המהרהר בדברי מינות כדי לראות שהם הבל ולהתלוצץ עליהם, נחלקו אחרונים, יש סוברים שעבר בלא תתורו, שלא תתורו משמעו שלא לתור ולרגל¹³, והיינו אף המעיין בדברי מינות כדרך התר, שמרגל ורואה כדי לכבוש, ויש סוברים¹⁴ שאינו עובר.

ב. כִּלְ שֵׁלָא חִס עַל כְּבוֹד קוֹנֵי רִתּוּי לֹא שֵׁלָא בָּא לְעוֹלָם ... זֶה הַמְּסַתְנָלָּ בְּקִשְׁתָּ

אסור¹⁵ להסתכל בקשת¹⁶ ביותר, והמסתכל בו ביותר עיניו כהות¹⁷. ואף בהשתקפות הקשת במים או נהר וכדו' אין נכון להסתכל הרבה¹⁸.

אין כדאי להגיד לחברו שיש קשת, מטעם מוציא דבה הוא כסיל¹⁹. ומ"מ מותר לחזר אחר ראית הקשת כדי לברך עליה את הברכה²⁰.

ג. כִּלְ הַעוֹבֵר עֲבִירָה בְּסֵתֵר כְּאִילוּ דוֹחֵק רַגְלֵי שְׂנִינָה

עבירה המורה היא, שטורדתו מעולם הבא, ומטמאת כל רמ"ח איברים ושם"ה גידים, גופניים ורוחניים. לכן יזהר מאד בזה. ונזהר בכל מקום ובכל זמן, בזכרים ובנקבות¹³

¹³ עי' ילקוט"ש שלח רמז תשנ: אל יהי לבך אליך, ועי' זית רענן לילקו"ש שם, ועי' ספרי זמא פ' שלח (ושם: יליך, ועי' אמבוהא דספרי שם וספרי אפרים שם שטס"ה). ועי' רש"י במדבר טו לט. עי' אלשיך במדבר שם; פנים יפות במדבר שם. ועי' כע"ז בזרע אברהם לספרי במדבר פיס' קמו, בהגהת בן המחבר, ד"ה זאת. ועי' פנים יפות שם שהוסיף, שעל זה אמר הכתוב: אל תקרב אל פתח ביתה (משלי ה ה) זו מינות, עי' ע"ז יז א

¹⁴ פעולת אדם (באקשט) או"ח כלל א אות ו. ושם שכ"מ ברמב"ם פיה"מ אבות פ"ב מ"ד. ועי' אמרי יושר (אייזנשטטר) דרוש שני לשבת שובה ד"ה ואולם (ח ב), שכשקבע בדעתו שדברי התורה הם אמת, ומחפש עוד ראיות שכליות לדבר, אינו עובר בלא תתורו

¹⁵ שו"ע ונו"כ או"ח רכט א ומ"ב ס"ק ה

¹⁶ עיין ברמב"ן בראשית ט פסוק יבשיש המפרשים שהקשת אינה מששת ימי בראשית אלא אחרי המבול "ברא ה' חדשה לעשות קשת בשמים ביום ענן", וכתב "ואנחנו על כרחנו נאמין לדברי היונים שמלהט השמש באויר הלח יהיה הקשת בתולדה ... ולכן נפרש הכתוב, הקשת אשר נתתי בענן מיום הבריאה תהיה מן היום הזה והלאה לאות ברית ביני וביניכם, שכל זמן שאראנה אזכיר כי ברית שלום ביני וביניכם". ועיין ביערות דבש ח"א דרוש יב, ובבן איש חי שנה ראשונה פרשת עקב סעיף יז כתב "ולפ"ד הנאון מהר"י ז"ל ב"ד דיש תרי גווני קשת, א"כ צריך לברך בלי שם ומלכות דאין אתנו יודע, מיהו אין דבריו הנז' האמורים בדרך דרש כדאי לעקור מנהג ישראל לברך בשם ומלכות, ובפרט כי כל גדולי הפוסקים סתמו מליהו בזה, מיהו הרוצה להתחסד לברך בלי שם ומלכות ויהרהר שם ומלכות בלבו אין מוניחין אותו".

¹⁷ ואף על פי שאסור להסתכל בקשת ביותר, והמברך ברכות הראייה צריך שיראה את הדבר שמברך עליו, מכל מקום יכול לברך, שאין המסתכל כרואה, כי המסתכל מוסיף ומדקדק בהבטתו יותר מהרואה. אבודרהם. ובזוה"ק (פ' בשלח דף ס"ו ב) המסתכל בקשת כמו שמסתכל בשכינה, ובתיקוני זוהר (תיקון י"ח, דף ל"ז ב) דסביבות הקשת מתלבשים קליפות שהם רוח סערה וענן גדול וכו', ואלו הגורמים שלא יהיה הקשת בצבעיה המאירים, ואם יתראה קשת בצבעיה המאירים מיד יבוא משיח.

¹⁸ ילקוט הגרשוני בשו"ע שם סק"ב, רוח חיים שם

¹⁹ מ"ב שם ס"ק א

²⁰ וזאת הברכה עמ' 156 ס"ז אות ב

הַלְכָתָא לְמִשְׁיחָא בְדַף הַיּוֹמִי

מסכת חגיגה

אף על פי²¹ שהעבירה מנוגה על כל פנים, העובר עברה בסתר הרי זה כאלו דוחק רגלי שכינה, ר"ל כאלו שלל בשכלו מציאות השגחתו ית' ממקום שעובר בו, לומר אין הי"ת רואנו, וזהו שהחמירה תורה בגנב יותר מגזלן מפני שהגזלן השהה כבוד עבד לכבוד קונו והגנב לא השהה כבוד עבד לכבוד קונו כביכול עשה עינו כאלו לא רואה, ואזנו כאלו אינה שומעת, הדא הוא דכתיב (ישעיהו כט פסוק טו) הוֹי הַמְעִמְיָקִים מִה' לְסַתֵּר עֵצָה.

ולכן קשה²² עונשן של השוקל לחבירו במדות חסרות או יתירות, יתר מעונשן של עריות. שהשוקל במדה חסירה הוא כעובר עבירה בסתר שדוחק רגלי השכינה, ופירוש המאמר ההוא שהוא כופר בהשגחה, ועוד שזה בינו לבין המקום, וזה בינו לבין חבירו.

ד. אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירין אותו וילבש שחורין ויתעטף שחורין ויעשה מה שלבו חפץ ואל יחלל שם שמים בפרהסיא ... דלא מצי כייף ליצריה

כל שאדם רואה את יצרו מתגבר עליו יכופנו בכל יכלתו, ואם אינו יכול לשלוט ביצרו ילך למקום שאין מכירין אותו²³ וילבש שחורים ויתכסה שחורים, כדי שיתעורר לדאגה, וכשיראה בעצמו שבידו לעשות כל מה שבלבו חפץ שמא תפרח תאותו, ואף אם עמדה בעיניה, י"א²⁴ טוב לו שיעשה מה שלבו חפץ במקום אחר²⁵, ואל יחלל שם שמים בפרהסיא²⁶, שכל העובר עבירה בפרהסיא, אפילו לתיאבון²⁷, הרי זה מחלל את השם, לפי שבני אדם רואים ולומדים ממעשיו²⁸, שהרואה מזלזל בכבוד המקום, וכל החוטא ומחטיא אחרים הרי זה מחלל את השם. ומכיון שאין מכירים

²¹ מאירי ב"ק עט:

²² רמב"ם הלכות גניבה פרק ז הלכה יב ומגיד משנה שם

²³ ומימרא זו איתא נמי במו"ק יד. ובקידושין מ.

²⁴ מאירי בסוגייתינו

²⁵ וכתב בספר הבתים תשובה שער א אות כ שדעה זו עיקר

²⁶ בפסקי ריא"ז מסכת מועד קמן פרק ג הלכה ב כתב "והואיל ומכניע עצמו כל כך בידוע שאין לבו חפץ לחטוא, ובקידושין פרק א הלכה יא הוסיף "אולי יכניע יצרו, ואם לאו מוטב שיעבור עבירה בסתר במקום שאין מכירין אותו ואל יחלל שם שמים בפרהסיא".

²⁷ ע"י סנהדרין פב א בבעל – ארמית ובר"ן ובתורת חיים שם שחילול השם הוא שעושה בפרהסיא והוא באופן זה שעובר לתיאבון, וע"י רש"י בכורות לא א ד"ה עשו דברים במטמוניות, שלא חללו ש"ש בפרהסיא, והכוונה שם לגזל, ע"ש בתוס'. וע"י סמ"ק סי' קיב שברואה חברו עובר עבירה גלויה צריך להוכיחו מיד שלא יתחלל שם שמים.

²⁸ וכן אמרו בקידושין מ. נוח לו לאדם שיעבור עבירה בסתר, ואל יחלל שם שמים בפרהסיא, שנאמר: (יחזקאל כ למ) כה אמר ה' איש גלוליו לבו עבדו וגו' ואת שם קדשי לא תחללו,

הַלְכַתָּא לְמִשְׁיחָא בְדֵף הַיּוּמִי

מסכת חגיגה

אותו אין חילול השם²⁹, שגם אם יחטא אין אדם נותן לב, לפי שאינו חשוב בעיניהם³⁰.

וי"א³¹, שחם ושלום שהותר לו לעבור עבירה אפילו בסתר, אלא לפי שבמקום שאין מכירים אותו אין דעתו גסה עליו ושוא יקל כה יצרו³², וכן בלבוש שחורים, ועוד שלבישת שחורים ויגיעת דרכים ואכסניאות משברות את לבו ושוב לא יבא לידי עבירה, וי"א³³ שלא אמרו אלא כגון שמבקש לשתות במיני זמר ולשמוח בשמחה המרגילה לעבירה, השיאו עצה לעשות כך וללבוש שחורים כדי להבריח יצרו כגון אכילה ושתיה במיני זמר וכיוצא בהן אבל דבר עבירה שיש בו דין אדם או דין שמים ואפילו חיובי עשה וכ"ש למעלה מהן שאיסורן איסור עולם ה"ו שהתיר ר' אילעאי ואפילו בסתר.

ה. נל המסתכל... עיניו כהות... בכהנים בזמן שבת המקדש קיים שהיו עומדין על דוכנו ומברכין את ישראל בשם המפורש

זכר לזמן המקדש³⁴ שהיו הכהנים מברכין את העם בשם המפורש, והשכינה היתה שורה על ידיהם והיה אסור אפילו להסתכל אפילו ראייה קצת, נוהגים גם היום שלא להביט בכהנים כלל בעת ברכת כהנים. אולם מעיקר הדין בזמן הזה אין האיסור אלא בהבטה מרובה שתגרום להיסח הדעת מהברכה. ועל פי הוזהר³⁵ גם בזמן הזה אסור אפילו ראייה כל שהיא והמסתכל עיניו כהות.

²⁹ עיין שו"ת בית מרדכי חלק ב סימן ל שהוכיח מכאן שמי שעושה מעשה בפני רבים אבל הרבים אינם מכירים אותו אין זה פרהסיא. שהרי לא נאמר "ילך למקום צינעא ויעשה..." , אלא: ילך למקום שאין מכירים אותו ויעשה מה שלבו חפץ. כלומר, אף על פי שהמקום החדש אינו מקום סתר וצינעא, וגם הוא מקום פרהסיא, אבל היות שבמקום החדש אין מכירים את העובר העבירה, איננו נחשב כעובר עבירה בפרהסיא.
³⁰ רש"י בסוגייתנו.

³¹ דעת ר"ח בתוס' ברי"ף מו"ק ט. מדפי הרי"ף וליתא לדרבי אלעאי אלא אף על פי שמתגבר יצרו עליו מיבעי ליה ליתוביה בדעתיה דק"ל הכל בידי שמים הו"ן מיראת שמים

³² ובפסקי רי"ד במו"ק יז כתב פי' ויעשה מה שלבו חפץ ואל יחלל שם, כלומר אני ערב בדבר שאם יעשה כך יכופ את יצרו, שכיון שגלה ממקומו ולבש שחורין אין יצרו מתגבר עליו. וכן בספר הבתים תשובה שער א אות כ כתב בדעה זו "שוראי לא ישיאנו לבו לחטוא".

³³ ברא"ש מועד קמן פרק ג סימן יא

³⁴ מ"ב קכח פט

³⁵ בזה"ק (נשא קמ"ז א) "משום דשוא קדישא רמיזא באצבען דידוי ובעי ב"נ לדחלא אף על גב דלא חמאן שכינתא לא בעאן לאסתכלא בידייהו דכהני כגין דלא ישתכחון עמא הציפאן לגבי שכינתא, תאנא בההיא שעתא דכהנא פרים ירוי צריכין עמא למיתב בדחילו באימתא ולינדע דההיא שעתא עידן רעותא אשתכח בכלהו עלמין ומתברכן עילאין ותתאין ולית דינא בכלהו, והוא שעתא דאתגלי סתימא עתיקא דעתיקין בזעיר אנפין ואשתכח שלמא בכלא" עכ"ל מבואר שגם בזה"ז שכינה שורה על ידי הכהנים וחציפותא כלפי שמיא

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת חגיגה

ולפיכך בשעה שהכהנים³⁶ מברכים העם, לא יביטו בעם ולא יסיחו דעתם, אלא יהיה עיניהם כלפי מטה כמו שעומד בתפלה בכוונה, שהרי הם מתפללים שיברך הקדוש ברוך הוא את כל ישראל³⁷.

וכן העם המקבלים את הברכה גם כן יכוונו לברכה, ויהיו פניהם נגד פני הכהנים, ולא יסתכלו בהם שלא יסיחו דעתם, וכל שכן שלא יסתכלו במקום אחר³⁸.

ולכן נהגו הכהנים במקומות הרבה לשלשל הטלית של מעוה על פניהם וידיהם, כדי שלא יוכלו להסתכל בעם ולא העם בהם, לא בפניהם ולא בידיהם. וכן המנהג בדורותינו בארץ ישראל ובחו"ל³⁹. והגם שמכסים הכהנים עצמם בטלית לא יביטו העם בכהנים ולא בשום דבר אחר, ויהיו עיניהם סגורות ולא יסיחו דעתם בדבר אחר, ויהיו כמו שעומדים בתפלה ויתכוונו לברכה⁴⁰. ויש שנהגו לכסות פניהם ופני בניהם בטלית⁴¹.

ויש שנהגו⁴² שהכהנים משלשלין הטלית על פניהם בלבד כדי שלא יוכלו להסתכל, אבל ידיהם חוץ לטלית כדי שהם עצמן לא יוכלו להסתכל בידיהם, ולא יבאו לידי היסח הדעת, והעם משלשלין הטלית ג"כ על פניהם כדי שלא יוכלו להסתכל בידי הכהנים⁴³.

כהן שאין משיג טלית להתכסות בו לא יעלה לדוכן, אף כי אין כיסוי טלית מעכב, מ"מ הדבר מתמיה ויסתכלו בו, ויסיחו דעתם מהברכה⁴⁴.

הלכתא למשיחא

להביט בידיהם, וכן מביאים בדע"ת ובאורחות חיים בשם נחל אשכול שגם בזה"ז אסור להביט בידי הכהנים מצד הדין.

³⁶ שו"ע ונו"כ או"ח קכח כג

³⁷ מ"ב שם פח מהלבוש

³⁸ מ"ב שם פט

³⁹ ערוה"ש סעי' ל"ו כה"ח ס"ק קמ"ג שכ"ה עפ"י המקובלים וכן נוהגים באר"י, וזה שמביאים מכתבי האר"י ז"ל שיהיו הידים בחוץ תלמיד טועה כתבו, עיין שם. ובכתר כהונה סי' ט"ז סעי' ב' דכן היה המנהג ברוסיה ופולין, ובלקט הקמח החדש ס"ק ק"ב דכן היה המנהג באמשטרדם.

⁴⁰ בן איש חי שנה ראשונה פרשת תצוה סעיף יט

⁴¹ עיין כף החיים קמב

⁴² רמ"א שם, ובשו"ע הרב שם סעיף לו כתב ומנהג זה יותר נכון להיות נשיאת כפי הכהנים גלויים ונראים ולא תהא טליתו חוצצת בין כפיהם להעם כי כן הוא משמעות הכתוב וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם שלא יהיה דבר חוצץ בינו לעם ולא אמרו אפילו מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים אלא כשיש צבור המתברכים מהכהנים בבית הכנסת אזי גם מי שהוא חוץ לבית הכנסת מתברך עמהם אבל טלית שעל פני העם בטלה לגבי גופם כשאר מלבושיהם ואינה חוצצת. וכן דעת הגר"א וכן במ"ב צא וכן הגה"ק ממונקאטש זצ"ל בשו"ת מנה"א ח"ג סי' נ"ו בשם אבותיו דדייקא יש להקפיד על כך ולא הרשו לכהנים להכניס ידיהם תחת הטלית, ועיי"ש בארוכה סימוכין לכך מקבלה ועוד, ומסיק שכן נוהגין בגלילותיו, ובלקט הקמח שם שכן נהגו באונסדורף ועוד מקומו

⁴³ מ"ב שם צב מהד"מ

⁴⁴ תשובות והנהגות ח"ב סי' ק"ז, שו"ת שבט הקהתי ח"א סי' ע"מ.

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת חגיגה

ו. לסמוך

כשמקריב⁴⁵ המקריב עולת ראייתו ושלמי חגיגתו ושמחתו ביום טוב, סומך עליהן בכל כחו כדרך שעושה בשאר הימים. ואף על פי שסמיכה אינה מעכבת לא גזרו עליה משום שבות.

דף טז:

ז. אין עדים זוממין נהרגין עד שיזומו שניהם ואין לוקין עד שיזומו שניהם ואין משלמין ממון עד שיזומו שניהם

אין עדים זוממין⁴⁶ נהרגין ולא לוקין ולא משלמין עד שיהיו שניהם ראויין לעדות ויזומו שניהם אחר שנגמר הדין, אבל אם הוזה אחד מהן בלבד אין נענשין אף על פי שהזומו ונפסלו לכל עדות שבתורה.

ח. סמיכה בכל כחו בעיניו

כל קרבנות בהמה שיקריב היחיד בין חובה בין נדבה סומך עליהן כשהן חיים, חוץ מן הבכור והמעשר והפסח, שנאמר וסמך ידו על ראש קרבנו, מפי השמועה למדו שכל קרבן במשמע חוץ מפסח ובכור ומעשר. וצריך⁴⁷ הסומך לסמוך בכל כחו בשתי ידיו על ראש הבהמה.

⁴⁵ רמב"ם הלכות חגיגה פרק א הלכה ט

⁴⁶ רמב"ם הלכות עדות פרק כ הלכה א

⁴⁷ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ג הלכה ו יג